

Innspill fra Den norske jordmorforening på Dokument 8:146 S (2025-2026)
Representantforslag om å sikre nok jordmødre i helsetenesta.

Den norske jordmorforening (Dnj) takker for muligheten til å gi innspill til representantforslaget.

1. Studieplasser, praksis og utdanningsstillinger

Den største flaskehalsen i jordmorutdanningen er mangel på praksisplasser, ikke studieplasser. En økning i studieplasser uten tilsvarende styrking av praksiskapasiteten vil derfor ikke gi flere ferdigutdannede jordmødre.

Det er allerede utfordringer knyttet til kvalitet og kapasitet i praksisstudiene. Det er behov for:

- flere kvalifiserte praksisveiledere
- styrket veilederkompetanse
- økonomisk kompensasjon/ funksjonstillegg for veiledningsansvar

Videre anbefaler vi å etablere funksjonen *studentansvarlig jordmor* ved alle føde- og barselavdelinger, som kan bidra til koordinering, kvalitetssikring og økt praksiskapasitet. Funksjonen bør være en kombinasjonsstilling mellom praksisplass og aktuell jordmorutdanning.

Forslaget om desentraliserte utdanningstilbud støttes ikke. Med seks eksisterende utdanninger og små fagmiljøer vil ytterligere fragmentering kunne svekke kvaliteten på både undervisning og forskning.

Det er heller ikke rekrutteringsproblemer til jordmorutdanningene. Utdanningsstillinger vil derfor ikke nødvendigvis øke antall jordmødre, men kan være et gode for enkelte studenter. Utdanningsstillinger bør brukes som et rekrutteringstiltak for enkelte fødeavdelinger og kommuner der det er et reelt behov. Det bør ikke stilles krav om arbeidsplikt i studietiden på grunn av et meget krevende studieløp.

2. Femårig integrert jordmorutdanning

Dnj støtter forslaget om å utrede og pilotere en femårig integrert jordmorutdanning, som har bred støtte i fag- og utdanningsmiljøene nasjonalt og nordisk. Dagens toårige masterutdanning er svært komprimert, med høye krav til både klinisk kompetanse og akademisk nivå, noe som gir risiko for overfladisk læring og høyt stressnivå. En femårig integrert modell vil gi bedre faglig progresjon, sterkere sammenheng mellom teori, praksis og forskning, samt bidra til en tydeligere profesjonsidentitet. Dette er en nødvendig faglig videreutvikling i møte med en stadig mer kompleks helsetjeneste. En utredning og utprøving vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvordan framtidens jordmorutdanning best kan organiseres.

3. Mentorordninger og videreutdanning

Etablering av mentorordninger og strukturerte introduksjonsprogram for nyutdannede jordmødre støttes. Slike tiltak bidrar til økt trygghet, bedre faglig utvikling og økt stabilitet i yrket.

Det er også behov for å systematisere etter- og videreutdanning for jordmødre, slik at kompetanseutvikling blir en integrert del av yrkesløpet. I tillegg trengs det tid og midler til fagutvikling generelt.

4. Kontinuitetsmodeller og samhandling

Dnj støtter økt bruk av kontinuitetsmodeller som «Min jordmor» og «God start», og mener slike tilbud bør videreutvikles nasjonalt. Det er imidlertid avgjørende at:

- stillinger i slike modeller/kombinasjonsmodeller frivillig
- det legges til rette for faglig utvikling i begge sektorer

Bedre samarbeid mellom kommuner og helseforetak er et godt tiltak for å sikre beredskap og redusere sårbarhet, særlig i små fagmiljøer. Harmonisering av lønns- og arbeidsvilkår kan bidra til bedre balanse og redusert konkurranse om jordmorressurser.

5. Grunnbemanning og arbeidstid

Styrket grunnbemanning, hele stillinger og mer tilpassede turnusordninger er en forutsetning for å lykkes med øvrige tiltak. Dagens situasjon med høy belastning fører til:

- økt frafall fra yrket
- høyt sykefravær
- redusert kapasitet til veiledning av studenter
- utrygge (nye) jordmødre

Tiltak for bedre bemanning vil derfor ha bred effekt både på kvalitet, rekruttering og utdanning.

6. Oppgavedeling og støttepersonell

Tiltak for å rekruttere flere barnepleiere og annet relevant personell støttes, men disse må komme i tillegg til jordmødre, ikke erstatte dem. Det er viktig å sikre riktig kompetanse gjennom relevant utdanning og videreutdanning.

7. Tiltak for å beholde erfarne jordmødre

Det er behov for konkrete tiltak som gjør det mulig for erfarne jordmødre å stå lengre i arbeid. Dette kan inkludere:

- redusert belastning i tredelt turnus
- færre natt- og helgevakter
- fleksible turnusordninger
- kombinerte stillinger (klinikk, veiledning, fagutvikling)

Dagens ordninger knyttet til aldersgrenser, pensjon og avlønning fremstår som lite hensiktsmessige og kan bidra til at erfarne jordmødre forlater det offentlige helsevesenet tidligere enn ønskelig. Dette bør derfor gjennomgås.

Avslutning

Den norske jordmorforening vil understreke at flere av forslagene er viktige og riktige, men at tiltakene må sees i sammenheng. Særlig vil vi fremheve behovet for:

- økt praksiskapasitet, økt veiledningskompetanse og veiledningskompensasjon
- styrket grunnbemanning
- tiltak for å beholde jordmødre i yrket

Dette er avgjørende for å sikre en bærekraftig og faglig forsvarlig svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg.